

‘Kleine ingrepen voor biodiversiteit kunnen vaak al heel effectief zijn’

Limburgse golfbaan Land van Thorn zet in op biodiversiteit

Voor deze editie van Team in Beeld reizen we af naar Limburg. Aan de rand van het kleine dorp Hunsel ligt de golfbaan Land van Thorn. Wie zorgen er voor het baanonderhoud, wat doen ze anders en op welke problemen stuit het team?

Auteur: Nino Stuivenberg

In de vorige editie van Greenkeeper gingen we op bezoek bij de Oijense Zij in Oss. De golfbaan aldaar werd door Jan van Erp opgestart nadat hij de grond rond de boerderij van zijn ouders overnam. Golfbaan Land van Thorn heeft een vergelijkbare geschiedenis. Tot begin jaren 2000 stond hier de boerderij van de ouders van Harry Breukers, omgeven door akkerbouwpercelen. Breukers, zelf in het verleden actief als adviseur in de agrarische sector, had altijd al het idee om een golfbaan te beginnen zodra hij voldoende grond zou bezitten. Door ruilverkaveling en de aankoop van een stuk grond van de gemeente, kreeg hij dat ook daadwerkelijk voor elkaar.

Een echte Frank Pont-baan

Via kwam Breukers met architect Frank Pont in contact, die een ontwerp voor negen holes uittekende. Land van Thorn heeft de kenmerken van een linksbaan, vertelt Breukers. ‘Frank

Pont heeft veel linksbanen ontworpen. Zijn banen hebben vaak dezelfde kenmerken en kun je duidelijk herkennen. Die handtekening kun je hier ook terugzien. Er is niet veel water of bos, maar we hebben wel veel ruige partijen. Dat heeft vanaf het begin een belangrijke rol gespeeld.’ Nadat de laatste aardappelen gerooid waren, kon de aanleg in het najaar van 2005 beginnen. De baan opende in 2007 en beslaat 23 hectare, met negen volwaardige holes, een driving range van 200 meter lang, een korte oefenbaan en wat oefengreens. Harry heeft de baan samen met zijn vrouw Ans in eigendom.

Greenkeeper Garmen Mersch is al vanaf de aanleg werkzaam bij Land van Thorn. Hij begon er in 2006. Mersch deed eerder al ervaring op bij banen in Brunssum en Voerendaal. Na zijn studie tot landschapsarchitect zag hij greenkeeping als een mooie eerste stap, zo vertelt

9 min. leestijd

hij. 'Ik ben als greenkeeper gaan werken zodat ik daarnaast als landschapsarchitect een eigen zaak zou kunnen beginnen. Toen ik hier als hoofdgreenkeeper kon beginnen, ben ik echter steeds meer in het greenkeeperswereldje te lande gekomen.' Mersch werkt deeltijds als greenkeeper. Op papier heeft Harry Breukers het stokje van de hoofdgreenkeeper weer overgenomen, omdat hij zeven dagen per week op de baan te vinden is. 'Maar we doen alles in overleg,' verzekert Breukers. Daarnaast werkt collega-greenkeeper Frank fulltime op de baan, zodat het greenkeepersteam uit drie man bestaat.

Bijzondere waarnemingen

Wat bij onze entree in het clubhuis opvalt, zijn de vele vogelschilderingen aan de muur. Herman Mertens, ook bij ons gesprek aanwezig, legt uit wat het idee daarachter is: 'Dit zijn allemaal vogels die hier op de golfbaan gespot zijn. We determineren ze allemaal. De teller staat inmiddels al op zeventig.' Mertens is één van de zeven leden van de commissie biodiversiteit van de golfclub. Deze commissie is twee jaar geleden opgericht om te bekijken hoe flora en fauna op de golfbaan gestimuleerd kunnen worden. In die tijd is er al veel bereikt, vertelt Mertens. 'Kleine ingrepen kunnen vaak al heel effectief zijn. We hebben onder andere bloemenmengsels gezaaid, insectenhôtels gebouwd en nestkasten geplaatst. Een van de leden heeft een marterbestendige nestkast voor steenuilen vervaardigd die inmiddels in de oude schuur van de boerderij hangt. Ook

Herman Mertens wijst op de bezetting van het insectenhôtel.

spechten zijn aan een onderkomen geholpen. Ook adviseren we bij het uitgraven van poelen. Langs de Uffelse Beek liggen vier natuurlijke poelen. Als je die uitgraaft, is dat heel goed voor de libellenpopulatie: zij zoeken vaak verschillende poelen bij elkaar. Dat soort dingen overleggen we met Harry. Hij bekijkt of het binnen het beheerplan past.' De commissie neemt niet alleen maatregelen

voor biodiversiteit, maar gaat ook regelmatig gezamenlijk de baan op om waarnemingen te registreren. Mertens vertelt dat de baan een eigen gebied heeft op Waarneming.nl, waardoor ze precies kunnen zien welke soorten er voorkomen. Mertens draagt er zelf ook actief aan bij. Er zijn al bijzondere soorten waargenomen op en rond de baan. Zo laat hij een foto zien van de grijze zandbij, waar jaarlijks een kolonie van neerstrijkt bij hole 7. Dit soort waarnemingen wordt ook gedeeld in de nieuwsbrief, zodat alle golfers ervan op de hoogte zijn. 'Ons werk wordt gewaardeerd, ook door leden,' vertelt Mertens. Met de commissie ondersteunt hij ook het onderhoud van de fruitbomen en ze zorgen ervoor dat de wilgen om en om geknot worden.

Inzet op duurzaamheid, niet op Geo

Hoewel de commissie nog maar twee jaar bestaat, heeft de baan biodiversiteit al langer hoog in het vaandel, zo vertelt Breukers. 'Het heeft altijd al aandacht gehad, maar wordt nu breder opgezet. We overleggen wat wel en niet effectief is.' Een Geo-certificaat heeft Land van Thorn niet. Een bewuste keuze, zegt Breukers. 'Wij voldoen ruim aan de eisen, maar het gaat ons om het einddoel en niet het papiertje. Er zullen banen zijn die minder aan biodiversiteit doen, maar toch een Geo-certificaat krijgen.'

Het clubhuis met zonnepanelen

De driving range

De loods zit onderin de oude boerderij.

‘We determineren alle vogels. De teller staat inmiddels al op zeventig’

De standaard voor Geo klopt niet helemaal! Hij vertelt dat de baan gebruikmaakt van groene energie: het clubhuis is voor 80 tot 90 procent zelfvoorzienend. Een deel van de voertuigen rijdt op biodiesel en het verbruik van water en gewasbeschermingsmiddelen is minimaal. Breukers: ‘We houden dus zeker rekening met de uitgangspunten van Geo. Maar het papiertje hebben we niet nodig. Vaak wordt ook verondersteld dat golfbanen uit zichzelf met biodiversiteit bezig zijn, maar dat is niet zo. Veel banen doen het vanwege Geo. Gelukkig zijn er ook golfbanen die inzien dat het noodzakelijk is. Maar als je het puur commercieel bekijkt, is het niet altijd even zinvol.’

Aangepast maaibeeld

De aandacht voor biodiversiteit is op de baan goed te zien. We lopen langs de poelen en bloemstroken en ook de insectenhôtels, die steeds beter bezet worden, vallen op. Mertens geeft overal tekst en uitleg bij. Ook het maaibeeld is aangepast: de rough wordt al vanaf begin 2007 bewust verschaald en afgevoerd. Mersch: ‘We zien resultaat. Het is vechten tegen de stikstofdepositie, maar we zijn stappen aan het maken, al gaat het heel traag.’ De schrale rough wordt pas in het najaar gemaaid, zodat de zaden weer kunnen uitspringen. Daarnaast is er een soort speelrough gemaakt, vertelt Mersch. ‘Als mensen in de rough ballen kwijt beginnen te raken, maaien we die. Eerder was het zo: of de rough was vrij hoog en dan was de baan moeilijk, of hij was laag en dan was de baan makkelijk. Door er een niveau tussen te zetten, is de moeilijkheidsgraad wat stabiel geworden.’ Ook de fairways zijn op sommige plaatsen opnieuw geshaped, om de golfer op sommige plekken wat tegemoet te komen. Land van Thorn is een baan die zeker niet makkelijk is. De greens liggen opgehoogd, soms tot wel twee meter boven de fairway, en worden aan de voorkant vaak afgeschermd door een bunker. De fairways hebben bovendien veel glooiingen, waardoor de baan een uitdaging is. Hole 7, een korte par-4, springt er het meest uit. De hole heeft een hooggelegen green en loopt aan de achterkant direct af, terwijl er aan de voorkant grote bunkers liggen. ‘Hole 7 is eigenlijk de overtreffende trap van wat er aanwezig is op de rest van de baan.’

Liever groen dan geel

De greens liggen er strak bij, al zijn er hier en daar wat droogteplekken te zien. Volgens Breukers lagen de greens er vorig jaar beter bij dan nu. Dat komt, verrassend genoeg, door het feit dat de zomer toen droger was. ‘Als je in een droog jaar constant beregent, weet je precies waar de baan wel of geen water krijgt. Dit jaar hebben we buien gehad en beregen je wat bij, maar dan heb je veel minder een patroon. Daardoor hebben de greens wat droogteplekken. De rest van de baan ligt er beter bij dan vorig jaar, maar de greens waren toen egalier.’ Breukers is een voorstander van beregenen in de droge zomers. Sinds 2017 heeft de baan fairway-beregening. Die werd aangelegd door Smits. ‘Ik lees in de bladen kreten als “geel is het nieuwe groen”. Maar wij merken gewoon dat het gras kapotgaat als je niet beregent, zeker vorig jaar toen er ook zoninstraling was. Als je

dan niet beregent, houd je geen fairway meer over. Wat is beter? Beperkt beregenen en de mat groen houden of de grasmat laten lijden en het risico lopen dat die kapotgaat? Ik ben ervan overtuigd dat je de grasmat beter in leven kunt houden.' Natuurlijk zit daar voor de baaneigenaar ook een commercieel aspect aan, dat geeft hij direct toe. Schade aan fairways in de zomer kan pas in het najaar of het volgende voorjaar gerepareerd worden, waardoor spelers dan nog de gevolgen ervaren. De greenkeepers zaaien de greens elk jaar door met hun eigen Vredo doorzaamachine. De fairways worden pleksgevijs gedaan.

Mengeling van merken

De ouderlijke boerderij doet tegenwoordig deels dienst als woonhuis voor Harry en Ans, een ander deel wordt gebruikt als werkplaats en loods. Breukers heeft het aantal machines in de loop der jaren steeds verder uitgebreid. Van de grote merken John Deere, Jacobsen en Toro heeft hij allemaal wel iets staan. Merktrouw is hij niet: 'Het is maar net hoe het ons uitkomt.' De tractoren koopt hij wel standaard bij Intrak uit Weert, omdat die in de regio zit. In de loods zien we drie verschillende trekkers van New Holland staan. Breukers volgt de ontwikkelingen op de voet. Zo schafte hij drie jaar geleden een Belrobotics Bigmow en Ballpicker aan, die worden ingezet op de driving range. Breukers: 'Die autonome ontwikkeling gaat steeds verder. De raper werkt perfect. De maaier heeft wat meer bewegende delen, dus die heeft wat meer onderhoud nodig.'

De green van hole 7 is opgehoogd. Aan de voorkant de grote bunkers.

Vloeibare bemesting

De bemesting wordt in het voorjaar één keer gestrooid, de rest van het jaar wordt dit vloeibaar toegepast. Hier begonnen de greenkeepers ooit mee omdat de pH van de greens te hoog was en verzuurd moest worden. Breukers: 'We zijn toen begonnen met zwavelzuur-ammoniak om de pH-waarde omlaag te krijgen. Die middelen kun je het best spuiten, want bij strooien heb je gevaar op brandplekken. We zijn dat vervolgens blijven doen. Als je spuit, moet je het wel vaker doen, maar je hebt dan wel een

egaler beeld.' Bemesten wordt eigenlijk alleen op greens gedaan. Op de fairways is dit jaar nog niet bemest.

Zwavelzuur-ammoniak is ook één van de middelen die de greenkeepers gebruiken tegen dollar spot, net als ijzersulfaat. De schimmeldruk verschilt per jaar, vertelt Breukers. 'Vorig jaar hadden we nauwelijks last van dollar spot. Dit jaar was warm en vochtig en dus veel gevoeliger. Op de greens van 2, 3 en 4 hebben we wel dollar spot gehad. Als het niet lukt om het met zwavelzuur-ammoniak en ijzersulfaat te verwijderen, spuiten we. Dit jaar stopte het gewoon niet, dus hebben we dat één keer gedaan. We moesten iets doen. Was het een droger jaar geweest, dan hadden we het waarschijnlijk wel zonder bestrijdingsmiddelen gered.'

Medicijnkastje

Onkruid wordt ook pleksgevijs behandeld. Breukers ziet dit als het grootste probleem voor de toekomst. 'De fairways onkruidvrij houden zonder gewasbescherming? Dat moet ik nog zien. Natuurlijk zie ik dat er machines voor zijn, zoals eggen, maar echt effectief is dat nog niet. Gewasbeschermingsmiddelen moet je niet standaard gebruiken. Maar als medicijnkastje voor noodgevallen, vind ik het kunnen.' Vooral duizendblad en klaver zijn probleemgevallen: twee wortelonkruiden die woekeren en moeilijk weg te krijgen zijn. Duizendblad komt vooral op na een periode van droogtestress, legt Mersch

Op de rough is bewust een tussenzone gecreëerd.

De baan kenmerkt zich door de vele glooiingen.

Een van de poelen, vlak langs de Uffelse Beek

Gedurende het seizoen zie je hier een bloemenzee.

last van engerlingen van de junikever en dus bedachten ze een bestrijdingsmethode: een net. 'Als we nu een plek constateren, leggen we er een net op', legt Breukers uit. 'De kraaien kunnen er dan niet bij. Als je het dan nat houdt, houd je de grasmat in stand en kan hij opnieuw wortelen. Je moet er wel snel bij zijn. Eigenlijk werkt dit heel goed. Het net dat we gebruiken is gewoon een soort dassennet.' Tegen de rozenkever wordt in bepaalde periodes gesleept met een oude bandsleep. 'In die periode doen we dat bijna dagelijks. Natuurlijk vliegt er altijd wat weg, maar alles wat je raakt, is meegenomen.' Zo zijn er meer zaken waar de greenkeepers een eigen kijk op hebben. Een ander voorbeeld zijn de rechthoekige tees, die voorheen gedurende het jaar steeds schever kwamen te staan. Mersch vertelt dat er sindsdien vier houten blokjes in de hoeken van alle tees geslagen zijn, zodat ze niet meer opnieuw uitgemeten hoeven te worden. Bij het maaien kan dit patroon precies gevolgd worden. Daarmee wordt ook het nodige werk uitgespaard.

Focus op recreatie

Zelf speelt Breukers zelden op de baan, maar recreatieve spelers weten de baan goed te vinden. Na een piek in coronatijd, waarin starttijden soms van 's ochtends tot 's avonds bezet waren, ligt het aantal speelrondes nu weer op het normale niveau. Golfclub Land van Thorn heeft zo'n 530 spelende leden, waarvan een deel uit België komt, dat op slechts 10 minuten rijden ligt. 'Wij proberen een baan te zijn waar

iedereen het naar zijn zin heeft', legt Breukers uit. 'Natuurlijk zijn er fanatieke spelers, maar we focussen op recreatie.'

Laagdremkelig

En dat is ook terug te zien in de manier waarop de baan gepresenteerd wordt. De baan is laagdrempelig, ook qua prijs. Daardoor scoort de baan altijd goed op prijskwaliteit in beoordelingen. Breukers: 'Wij streven er niet naar om topgreens te hebben, want dat kunnen we gewoon niet waarmaken. We kunnen wel pretenderen dat we een stimp hebben van 10, maar dat houden we niet langer dan een maand vol. We hoeven ook niet de beste greens van Limburg te hebben. We streven wel naar een baan die er netjes en goed bij ligt. We zijn met een 8 tevreden. Als je een 10 nastreeft en je pretendeert dat naar buiten toe, maar haalt het niet, dan maak je het jezelf alleen maar moeilijk.' Overigens betekent dat niet dat Breukers geen verbetering nastreeft. In tegendeel zelfs. 'Ik denk altijd na over verbetering, zowel in het clubhuis als op de baan. In gedachten ben ik altijd bezig om het hier een stukje beter te maken.'

uit. 'Dan is het duidelijk actief. Zodra de groei terugvalt, zie je duizendblad komen. Het lijkt wel een soort symbiose aan te gaan met roodzwenk. Als de omstandigheden minder stressrijk zijn, zie je het duizendblad verminderen en komt het roodzwenk weer terug.'

Eigen aanpak

Voor de bestrijding van engerlingen en emelten hebben Breukers en Mersch een eigen aanpak bedacht. Zeven jaar geleden had de baan veel

